humanist

28-1
Tweewekelijkse uitgave van het
Humanistisch Verbond
15 januari 1973

Gesprek met het duizendste nieuwe lid

„VERBOND MOET WEGWIJZER ZIJN..."

Mijn notitie met de routebeschrijving had ik thuis laten liggen, maar dat het vanuit Den Haag de derde afslag na de Ypenburg rotonde was, had ik gelukkig onthouden. Daarna raakte ik op weg naar een gesprek met het duizendste nieuwe lid al spoedig verdwaald. In een van die — althans op een regenachtige decemberavond — troosteloze nieuwbouw-wijken in Delft-Zuid. Een behulpzaam echtpaar loodste mij na enige omzwervingen naar een hoog flatgebouw aan de Guido Gezellelaan. Op de achtste verdieping, nummer 48, werd ik verwelkomd door mej. Dr I. E. Mattern (Ineke voor vrienden) en enkele aaien tegen mijn been, die afkomstig bleken te zijn van twee zich daarna waardig opstellende poezen. Van die troosteloosheid was in haar smaakvol ingerichte flat niets meer te bekennen.

Ik wist dat Dr Mattern biochemica is. Uiterlijk is er geen indicatie die doet vermoeden dat deze sportief uitziende jonge vrouw haar werkdagen bij TNO tussen de reageerbuizen doorbrengt. Met fundamenteel genetisch onderzoek van microorganismen. Vijfendertig jaar geleden werd zij op Sumatra geboren. Kwam net voor de oorlog met ouders en broertje terug naar Holland. Zat op de schoolbanken van het (Baarns) Lyceum, studeerde te Utrecht chemie en promoveerde te Leiden. Was vervolgens een jaar verbonden aan de afdeling Microbiologie van de Universiteit van Melbourne in Australië. De vraag naar wat leven feitelijk is heeft haar steeds gefascineerd. Vandaar. Na een voortreffelijk kopje koffie vuurde ik mijn vragen af.

Mej. dr. I. E. Mattern

Hoe bent u tot het Humanisme gekomen?

I.M.: Mijn eerste contacten zijn de radiopraatjes op zondagmorgen geweest. De uitgangspunten en de wijze van benaderen spraken mij wel aan. Doorgaans goed overwogen stellingnamen. Voor veel mensen een oriëntatiebaken.

En het eerste contact met het Verbond?

I.M.: De heer Clemens, actieve secretaris van de afdeling Delft, nam ruim een jaar geleden contact met mij op. Ik wilde het werk van het Humanistisch Verbond wel steunen en werd toen sympatisant.

Waarom toen geen lid en nu wel?

I.M.: Ik wilde eerst wat meer van het Verbond af weten en kijken of het voor mij persóónlijk wat zou kunnen betekenen. Begin van dit jaar bezocht ik voor het eerst een afdelingsvergadering. Daar werden de interne strubbelingen in het Verbond besproken, naar aanleiding van de grote ledenvergadering in Utrecht. Het werd wel een goede discussie, hoewel er maar weinig leden waren. Sinds september neem ik nu deel aan een gespreksgroep in Rotterdam, waar ook andere Delftse leden welkom zijn. Van der Hulle doet het daar goed. Verder ga ik mee doen met een relatietrainingsgroep die in samenwerking met de afdeling Rotterdam o.l.v. Albert Nieuwland in februari van start zal gaan. In oktober heeft Paul Kruyswijk daar wat over verteld tijdens een huiskamerbijeenkomst bij de familie Clemens, en dat sloeg wel aan. Door deze contacten merkte ik dat ik me wel thuis voel in de humanistische gedachtenwereld, en ben ik me ook meer voor de organisatie en het functioneren van het Verbond gaan interesseren. Daarom ben ik nu lid geworden.

Wat ziet u als hoofdtaak van het Verbond?

I.M.: Ik vind de diverse vormen van hulpverlening erg belangrijk maar daarnaast ook het zich bezig houden met fundamentele levensvragen. Het is fijn om over dingen waar je nog niet zo goed weg mee weet te kunnen praten met enigszins gelijkgerichte anderen. Verder is het goed je eigen meningen en ideeën te toetsen aan die van andere mensen, anders loop je het gevaar om vast te roesten. Neem bijvoorbeeld eens de abortus kwestie. Die kun je van vele kanten benaderen en iedereen moet zich daarover volgens eigen geweten een oordeel vormen. Het Verbond zou hierbij kunnen helpen door feiten aan te dragen en de diverse facetten nader te belichten.

In mijn werk zie ik steeds dat vrijwel alles dat wordt ontdekt zowel vóór als tegen de mens zou kunnen worden gebruikt. De vraag is waar de verantwoordelijkheden liggen en dat is iets dat mij en vele collega's sterk bezig houdt. De mens komt steeds voor beslissingen te staan waarbij normen in het geding komen. Het gaat erom die beslissingen zo gefundeerd mogelijk te nemen. Het Verbond zou daarbij de weg kunnen wijzen.

En het maatschappij-kritische aspect? Vooral de jongeren willen meer actie.

I.M.: Dat zie ik gewoon in het verlengde van de „bezinning" liggen. Anders blijf je halverwege steken. De levensvisie die je verkrijgt door de discussies, moet ook in de praktijk worden gebracht. Als je ziet dat de maatschappij in een aantal opzichten niet voldoet, moet je proberen dat te veranderen. Niet in het wilde weg natuurlijk, maar zo opbou-

in dit nummer:

Verbond moet wegwijzer zijn
pagina 1
Hoofdbestuur
pagina 2
Humanisme een zinnige zaak?
pagina 3
Groepswerk en humanisme
pagina 4
Buiten de muren
pagina 5
Ingezonden brieven
pagina 6
Afdelingsnieuws
pagina 7
Ledenwerfaktie
pagina 8

wend mogelijk. Dat spreekt de jongeren meer aan en die heeft het Verbond nodig.

Maar wat moet dan volgens u in concreto de rol in dezen van het Verbond zijn?

I.M.: Ik heb daar nog niet zulke vastomlijnde ideeën over, maar ik geloof niet dat het Verbond op het ogenblik zélf allerlei acties moet gaan ondernemen. Daarvoor ontbreekt, geloof ik, overigens ook geld en mankracht. Het lijkt mij het beste zoveel mogelijk op plaatselijk niveau te beginnen, door acties te steunen die het Verbond kan onderschrijven. Er is nog veel te verbeteren, werkterreinen genoeg. Het vormingswerk vind ik ook erg belangrijk, zowel op de scholen als in de bedrijven en bij studenten. De jongeren moeten zelf leren bouwen. Het Verbond kan daarbij de bouwstenen aanreiken.

Wat denkt u van ons ekologie-projekt?

I.M.: Erg belangrijk en een goede taak voor het Verbond. Vooral de verandering van mentaliteit zal centraal moeten staan. Ik zie de mens niet zozeer als de heerser over het heelal, die al het andere aan zich ondergeschikt moet maken. Hij is een deel van de natuur — hoewel zeker het meest ontwikkelde — en moet proberen hiermee in harmonie te leven.

Maar is dan stilstand, zelfs teruggang in welvaart niet noodzakelijk?

I.M.: Voor de hoogst ontwikkelde landen, en vooral de hoger gesalarieerden wél. Maar waarom zou je niet een bepaald niveau van welvaart kunnen handhaven en daar tevreden mee zijn? Zeker als we onszelf vergelijken met de ontwikkelingslanden.

Wat vindt u van de plaats van de vrouw in onze maatschappij?

I.M.: Ik geloof dat de vrouw op vele terreinen nog niet als een gelijkwaardige partner wordt beschouwd, en dat vind ik jammer. Ze heeft minder ontplooiingskansen, vooral als ze getrouwd is. Dat komt al door de opvoeding, waarbij — vaak onbewust — de nadruk wordt gelegd op de specifieke mannen- en vrouwenrol die de kinderen later in de maatschappij moeten spelen. Er zijn veel vrouwen die zich helemaal gelukkig voelen in het huishouden en met de kinderen. Die hoeven natuurlijk helemaal niet te veranderen. Maar ik zou er voor willen pleiten om degenen die er niet voldaan mee zijn, meer kansen te geven. Bijvoorbeeld door meer crèches of gedeelde banen te creëren, voorzover dat economisch mogelijk is. De man zou best wat meer in het huishouden kunnen helpen, wat in mijn kennissenkring trouwens al veel gebeurt. Onlangs kreeg ik een proefschrift toegestuurd, waarin de schrijver zijn vrouw bedankte voor haar bereidwilligheid om de laatste jaren al de huishoudelijke taken op zich te nemen, zodat hij zich geheel aan zijn proefschrift kon wijden. Zoiets vind ik leuk. En als een man graag het huishouden doet en/of kookt, en de vrouw liever een baan heeft, waarom zou zij dan niet de kostwinner zijn? Het gaat ook hier weer om de mentaliteitsverandering.

Op het punt van salariëring is gelijke beloning voor dezelfde prestatie nog lang niet altijd een feit. Veel mannen werken liever niet onder een vrouwelijke chef. Bij sollicitaties komt zowel de ongehuwde als de gehuwde vrouw nog vaak op de tweede plaats. Ook hier ligt nog een mooie taak voor het Verbond.

Terugkomend op de functie van het Verbond in de samenleving, wat vindt u van zijn huidige imago?

I.M.: Het huidige imago is teveel dat van een intellectuele elite die alleen maar moeilijke discussies voert over de zin van het leven. Men moet meer naar buiten treden en met de inzichten die uit die discussie voortkomen wat doén. Het Verbond moet een duidelijker gezicht proberen te krijgen en dat naar buiten uitdragen. Te grote vaagheid, de voor iedereen aanvaardbare formule, leidt tot verlamming. Men moet duidelijk geformuleerde doelstellingen hebben en deze op bredere schaal bekendheid geven. Via televisie, radio en pers, en hierbij ook de praktijk laten zien. De nieuwe beginselverklaring van het Verbond vind ik heel goed, daarvan uitgaande zou men een duidelijk programma op kunnen stellen.

Het lijkt me belangrijk dat er veel aan public relations wordt gedaan. In het Verbond zélf zijn beslist mensen te vinden die daarbij kunnen en willen adviseren, zodat het voorlopig niet al te veel geld gaat kosten. Het is toch eigenlijk jammer dat heel veel mensen sympathiek staan tegenover de humanistische gedachten, maar geen lid of sympatisant van het Verbond zijn.

Hartelijk dank voor de plezierige ontvangst!

I.M.: Ik vond het leuk met u te praten, het was een stimulerend gesprek.

Fiege

Hoofdbestuur

In verband met de, vaak feestelijke, onregelmatigheden van december gaat dit verslag over drie hoofdbestuursvergaderingen: die van 1 en 15 december en die van 5 januari.

De vergadering van 1 december was reeds al wat feestelijk omdat net op die vrijdag het 1000-ste nieuwe lid werd aangemeld. U weet het verdere verloop al: een klein geschenk voor deze duizendste en een vraaggesprekje van de directeur met haar. Heden, op 6 januari, zijn we op de 1200 aangekomen. Waar we ook blij om zijn is dat de nieuwe leden aan vrijwillige bijdragen *f* 6000 bij elkaar hebben gebracht.

Penningmeestersbrief aan alle leden. Tot zo'n brief werd ook op 1 december besloten. U zult hem inmiddels wel in huis hebben. Deze penningmeestersbrief is een bedelbrief, bedoeld om de leden tot verhoogde bijdragen in 1973 te stimuleren: eenmalig ter bestrijding van het tekort van dit ogenblik, en duurzaam ter voorkoming van verdere tekorten. Kijkt u eens na of u al gereageerd heeft, want hoe luidde dat spreekwoord ook al weer?

— Al verhoogt men zijn contributie nog zo snel,
— De inflatie achterhaalt hem wel!

De vergadering van 15 december stond deels in het teken van de hoofdbestuursconferentie van 9 december. Op 9 december hebben we een dag besteed om onze werkwijze onder ogen te zien. We gaan wat schuiven en veranderen, en daarom lagen er op 15 december enkele voorstellen ter tafel die toen zijn behandeld en op 5 januari werden afgerond.
Grondidee is om binnen het H.B. meer met taakgroepen te werken dan in de laatste jaren het geval is geweest, doch zonder terug te keren tot het vroegere systeem van geleding van het hoofdbestuur in secties of tot de nog eerdere situatie van geleding in een dagelijks en een algemeen bestuur. Uiteraard zijn er de hoofdbestuursdeelnemingen in de besturen van de werkstichtingen. Deze behoeven alleen aanvulling. Het nieuwe element is het rechtstreekse hoofdbestuurswerk meer dan tot dusver te laten voorbereiden door een aantal leden. Hier is een lijstje van taakgroepen:

— contact met afdeling; Rood, mevrouw Sleeuwenhoek, van de Willik
— personeelszaken; Hubert, Knap, de Nijs
— publiciteit; Cabout, Postma, Spigt
— internationale zaken: Hubert, Postma
— wetenschap (beheerscommissie Socrates): Hommes, Knap, Postma.

Voorts zou Knap, mede in verband met de geringer geworden beschikbaarheid van Roethof, tot aan

HUMANISME EEN ZINNIGE ZAAK?

Het is misschien een beetje gek om over de zinnigheid van het humanisme te schrijven. Maar humanisme als overtuiging en zeker het Verbond als organisatie die deze overtuiging uitdraagt, bevinden zich in een crisis.

Wanneer ik praat over de zinnigheid van het humanisme dan vraag ik mij af in hoeverre de levensovertuiging humanisme het menselijk handelen of de menselijke kondities en omstandigheden beïnvloedt.

G. Neervoort

Er zijn mensen die beweren dat de mens een maatschappelijk produkt is en er zijn mensen die beweren dat hij door erfelijke factoren voor het grootste deel bepaald is. Weer anderen houden het erop dat er sprake is van een wisselwerking tussen persoonsfactoren (erfelijk en milieu) en de maatschappelijke kondities.

Wij humanisten geloven dat onze zienswijze op de mens, dat onze stellingname inzake menszijn en menselijke kondities van invloed is en bovenal van belang is voor de positie van het menszijn in deze wereld.

In zekere zin is ook het humanisme een soort geloof, n.l. het geloof in de menselijke mogelijkheden. In tegenstelling tot de andere geloofsovertuigingen is ons denkmodel echter niet dogmatisch; het moet de toets der rede kunnen doorstaan en het is aan verandering onderhevig.

Over de crisis waarin onze levensovertuiging zich bevindt wordt door de filosofen onder ons nagedacht en geschreven. Men zie daarvoor het blad Rekenschap, dat door het Verbond wordt uitgegeven. Mijnerzijds wil ik wat gewone praktische opmerkingen maken, die alleen maar tot doel hebben om onder ons — dat wil zeggen van persoon tot persoon als lid van het Verbond, wat overwegingen en denkbeelden uit te wisselen.

Officieel, dat wil zeggen via onze beginselverklaring, zeggen we dat we de mens zien als de drager van een waardebesef, dat we een redelijke verantwoording van hem verwachten, een eerbiediging van de mens als zodanig en dat we vrijheid en gerechtigheid zien als eisen voor het menszijn.

We moeten hierbij oppassen dat dit beginsel niet verstart, dat het dogmatisch wordt. Voorts moeten we er ons voor hoeden dat ons denken over de mens niet verzandt omdat het niet meer dreigt aan te sluiten bij de wezenlijke problemen van deze tijd, althans als zodanig niet meer wordt herkend als van waarde zijnde.

Binnen het humanisme kennen we vele denkwijzen en dus zien we ook verschillende maatschappelijke vertalingen ervan; in konkreto: humanisten hebben niet allemaal dezelfde politieke stellingname. Het denken over de mens en het denken over en doen in de samenleving is een sterk individuele zaak.

Dit uiteenlopen brengt wel het gevaar met zich mede dat we ons op een negatieve benadering verenigen, bijvoorbeeld in het anti-godsdienstig zijn of in het gewoon niet-godsdienstig zijn. Men kan — dit uitbouwende — echter ook tot een positieve stellingname komen.

Goed, we gaan niet uit van enige openbaring, maar het is meer dan een principiële ontkenning van het nog steeds heersende culturele patroon. We kiezen voor een andere positie, n.l. die van het centraal stellen van de mens.

Dit centraal stellen van de mens verschaft ons overigens geen grote zekerheden. In feite is het enige zekere dat van de onzekerheid. Het is een geloven in menselijke mogelijkheden, terwijl je die vaak om je heen ziet afbreken of ziet verzanden in doffe ellende of zelfs ziet uitlopen op moord van hele bevolkingen.

Over deze menselijke mogelijkheden zijn natuurlijk ook al vele filosofen aan het woord geweest. Daar kan men vaak niets aan toevoegen. Wel kan men stellen dat de ene filosoof beter ligt dan de andere. Zo voel ik me persoonlijk nogal thuis bij de denkbeelden van Erich Fromm, ook al noemt P. Spigt hem in Rekenschap van september j.l. een oude man.

Wie ooit het boek van Fromm: de Gezonde samenleving, in handen kan krijgen moet daarin het laatste hoofdstuk eens lezen. Dit laatste hoofdstuk is in feite een samenvatting van het boek, mis-

(vervolg op pagina 4 onderaan)

Dr. A. J. Wichers, Alg.-sekretaris

het Congres in het presidium komen.

Ook werd besloten een wat andere indeling van de agenda te hanteren door voortdurend na te gaan wat er aan de orde moet komen met betrekking tot:

— behartiging belangen buitenkerkelijken
— beïnvloeding maatschappij in minder dwangmatige confessionele richting
— positiebepaling t.a.v. zedelijk en redelijk niet te tolereren zaken
— verdieping levensovertuiging.

Dit om te voorkomen dat belangrijke zaken die weinig gerucht maken te lang aan de aandacht zouden ontsnappen. Eén zo'n zaak is wat we al „koude confessionalisering" genoemd hebben. Het feit dat niet iedereen kerkelijk-godsdienstig denkt wil in alle mogelijke nieuwe overkoepelende organisaties en structuren nog steeds wel eens vergeten zijn.

Vietnam: De vergadering van 15 december was nog maar net voorbij, of daar begint het bombarderen weer in Vietnam. Op 5 januari heeft het presidium verantwoording afgelegd van wat het intussen gedaan had: telegram aan de Ambassadeur van de Verenigde Staten, Persbericht, Oproep het Medisch Comité Nederland-Vietnam te steunen, Rood op 31 december voor de radio, Adhesie aan de Vietnamdemonstratie Utrecht 6 januari. Op 5 januari werd besloten tot een gift van *f* 1000 voor medische hulpverlening en tot machtiging van presidium ook verdere initiatieven tot protest te ondersteunen.

Onderwijs: Aan de niet-confessionele fracties bij het lopende beraad over de vorming van een 5-partijen kabinet, is een brief uitgegaan met het dringende verzoek de belangen van het Openbaar Onderwijs niet uit het oog te verliezen.

Vacatures H.B.: Dr. S. L. Mansholt heeft een candidatuur van het hoofdbestuur voor dit college aanvaard.

Strooigoed. Zoals eerder in deze rubriek betoogd werd betekent strooigoed dat de betroffen zaak slechts kort vermeld wordt:

— de beide studiegroepen die zijn opgezet in het kader van de overlevingsproblematiek zijn samengesteld en kunnen beginnen
— Mr. Hensen, Voorburg, werd in de Verbondsraad benoemd
— over de toekenning van de Dr. J. P. van Praag-prijs werd een advies uitgebracht aan het fondsbestuur. Inmiddels heeft dit bestuur bepaald wie de prijs op het congres in mei aanstaande zal ontvangen: Dr. A. L. Constandse.

Volgende vergaderingen: 19 januari, 2 en 16 februari; reserve 9 februari.

Driebergen, 6 januari 1973

GPOEPSWERK EN HUMANISME

Albert Nieuwland

Toen ik een tijdje geleden op een zondagochtendbijeenkomst van het Humanistisch Verbond iets vertelde over communicatie en dat illustreerde met oefeningen, die gedaan worden in de communicatiegroepen, die ik als studentenraadsman in Amsterdam organiseer, vroeg een meneer me wat dat nou allemaal met humanisme te maken had: het woord humanisme was de hele ochtend niet eens gevallen! Iets dergelijks had hij in de lange tijd, dat hij lid van het Verbond was, nog nooit meegemaakt. Allerlei mensen gaven toen op die vraag hun mening ten beste, vrijwel allemaal in protesterende zin en ik heb toen mijn mond maar gehouden met de gedachte, dat het humanisme iets anders is dan Rang, die alleen Rang is als er Rang op staat.

Bij nader inzien wil ik toch wel graag op de vraag ingaan, ook al om mijn eigen gedachten hieromtrent weer eens te ordenen.

Communicatie kan opgevat worden als mededeling (bijvoorbeeld in het woord communicatiemiddelen, zoals de krant) en als mede-deling. In het laatste geval laat men elkaar ergens in meedelen. In de eerste betekenis is communicatie nogal verwaterd tot een eenzijdige relatie, in de tweede gaat het om een twee- of meerzijdige relatie.

In de klassieke gespreksgroep rondom een bepaald onderwerp of thema vindt er zeker uitwisseling van gedachten en gevoelens plaats, maar deze wordt op zich niet bewust gemaakt. Het gesprek blijft voornamelijk inhoudelijk: het gaat om de inhoud. In communicatiegroepen daarentegen wordt het proces van uitwisseling, mede-deling van gedachten en gevoelens, het zogenaamde groepsproces wèl bewust gemaakt. Het gaat zo bijvoorbeeld niet alleen meer om wat iemand zegt, maar ook waarom, tegen wie en wanneer iemand iets zegt. In zuivere communicatiegroepen komt zo het wàt nauwelijks meer ter sprake: men kan bij wijze van spreken uitgebreid van gedachten wisselen over de manier, waarop iemand gaapte of keek.

Sensitivity-training binnen die communicatiegroepen is aan de ene kant training in het bewustworden of ontwikkelen van — soms zeer subtiele — gevoelsrelaties, aan de andere kant training in het hanteren van de eigen — ook meest heftige — gevoelens. Verbale en non-verbale technieken kunnen hierbij als hulpmiddel gebruikt worden.

Het nadeel van de klassieke gespreksgroep is, dat de emotionele relaties en het groepsproces niet ter sprake komen en onbewust blijven, waardoor ook allerlei spanningen, die de voortgang van het gesprek belemmeren, niet openbaar worden. Dit zelfde bezwaar geldt trouwens ook voor project-, actie- of studiegroep. Vaak verzandt zo'n gesprek, project of actie en valt de groep langzamerhand uit elkaar omdat de spanningen tussen de leden van de groep niet onderkend werden òf explodeert zij omdat de opgekropte gevoelens niet gehanteerd konden worden.

Het nadeel van zuivere communicatiegroepen ziet men dikwijls in het „nergens naar toe leiden", het navelstaren. Men psychologiseert en psychologiseert maar, graaft steeds dieper en komt uiteindelijk nergens meer toe, terwijl er in de wereld toch genoeg humaniserends te doen is! Er bestaan inderdaad gevallen van mensen, die niet buiten hun communicatiegroep kunnen en als het om tijdelijke groepen gaat, van de ene in de andere rollen.

Toch is het de vraag of dit zo negatief beoordeeld moet worden. Hoeveel mensen missen niet een intieme leefgemeenschap en in ieder geval een, waarin men op bewuste, dynamische en kritische wijze met elkaar omgaat, waarin men het gevoel heeft te „groeien": meer en meer mogelijkheden in zich zelf te ontdekken. Hoeveel mensen zouden zo een tijdelijke of langduriger communicatiegroep niet als opkikker in hun leven beschouwen, die hen wellicht door de vanzelfsprekendheid van hun bestaan heen doet breken en tot ingrijpen in de leef- en werksituatie noodt?

Ook een zuivere communicatiegroep

(vervolg van pagina 3)

HUMANISME EEN ZINNIGE ZAAK?

schien wel de samenvatting van de zienswijze van Fromm op de mens.

Loop er eens voor naar de dichtstbijzijnde bibliotheek, die zal het boek toch wel hebben, al wordt er teveel op de bibliotheek bezuinigd.

Hoe zinnig is het Humanistisch Verbond?

Ook het Verbond als zodanig bevindt zich in een krisissituatie. Het aantal leden dat we hebben brengt weliswaar samen ongeveer ƒ 600.000,— aan kontributies op maar het geheel van organisatie en taken van het Verbond kost veel meer. Ons ledenbestand is verouderd en we vrezen zodoende niet meer te groeien noch te vernieuwen. Binnen het Verbond zijn ook wat konflikten aan de gang omtrent de richting die het Verbond moet gaan en de positie die het in de samenleving moet innemen, met name ten aanzien van het wel of niet veranderen van de verhoudingen in de samenleving.

In 1969 hebben we op het congres besloten tot een versterking van de verschillende organen van het Verbond. We hebben toen allerlei z.g. deel-stichtingen opgericht die allerlei taken ter hand moest nemen. Dit beleid is niet geheel uitvoerbaar gebleken; we werden een organisatie met een waterhoofd, terwijl de zaken in de afdelingen van het Verbond steeds slechter gingen.

We staan voor de vraag hoe we onze organisatie willen inrichten, welke taken we willen aanpakken en hoe ons instrumentarium daarvoor eruit moet zien. We hebben slechts beperkte middelen, dat wil zeggen mensen en financiën, en er is een teveel aan taken.

Dat houdt in dat we aan moeten geven welke zaken we het belangrijkste vinden. Bijvoorbeeld komen we voor keuzen te staan als:

— is het werk van „Utrecht" belangrijker dan dat van de afdelingen?
— is vorming belangrijker dan geestelijke verzorging?
— moeten we ons bezig houden met plaatselijke problemen of met wereldproblemen?
— moeten we het werk doen met uitsluitend vrijwilligers of is het nodig om ook en vooral beroepskrachten in te schakelen?

Als we het humanisme een zinnige zaak vinden zullen we die zinnigheid ook moeten richten op praktische zaken en het daarbij behorende geschikte organisatiemodel creëren.

G. Neervoort

25-jarig jubileum van de Hum. Studenten Ver. Socrates, Leiden

Gaarne voldoen wij aan het verzoek van de organisatoren van dit op 17 februari a.s. te vieren jubileum, oud-leden van Socrates op te roepen aan deze viering deel te nemen. Het programma luidt als volgt:

9.30 Ontvangst van de deelnemers in de Receptiekamer van de Academie, Rapenburg 73, Leiden.
10.30 Introduktie van de forumleden.
12.30 Lunch.
14.30 FORUM.
19.00 Diner.
Daarna het grote lustrumfeest.

Het onderwerp van het forum is:

De toekomst van het humanisme in Nederland.

De kosten voor de hele dag, inclusief lunch en diner, zijn ƒ 25,— p.p. Wil men alleen het forum volgen en het forumboekje dat aan alle deelnemers wordt toegezonden, ontvangen, dan zijn de kosten ƒ 5,— p.p.

Opgave vóór eind januari aan abactiaat Socrates, Postbus 334, Leiden.

Het bedrag kan worden overgemaakt op postgiro 60 21 69 t.n.v. Quaestrix Socrates, Leiden.

en in het algemeen zuiver groepswerk heeft zo maatschappelijke consequenties, die bij de gezeten burgerij misschien revolutionair aandoen en bij revolutionairen burgerlijk, maar die in ieder geval inhouden, dat individuen zichzelf bewuster worden en hun mogelijkheden gaan beseffen om in te grijpen in hun concrete leef- en werksituatie.

Combinaties tussen gespreks-, project- of actiegroepen aan de ene en communicatiegroepen aan de andere kant behoren ook tot de mogelijkheden: het werken aan een beperkt project aan de ene kant (of het nu gesprek, studie of actie is) en aan de andere kant het bewustmaken van het groepsproces. Op die manier kan men bijdragen tot het beter functioneren van individuen in groepen en tot het slagen van de projecten.

Nu is het woord humanisme weer niet gevallen . . . Ik zal het proberen goed te maken. Als we aannemen, dat het humanisme streeft naar gelukkiger en zelfstandiger individuen in een menswaardiger samenleving, dan is groepswerk zeker humanistisch te noemen, wanneer het mensen bewuster maakt van zichzelf en van de groepen, waarin ze functioneren, wanneer het daardoor die mensen dan ook beter laat functioneren en zo gelukkiger maakt en wanneer het bijdraagt tot het slagen van allerlei op de humanisering van de maatschappij gerichte acties.

Deze vorm van vormingswerk kan door iedereen en door iedere organisatie opgezet worden, waarom dan speciaal door het Humanistisch Verbond? Omdat het direct aansluit bij de humanistische gedachtengang, omdat het in deze tijd van sterke maatschappelijke verandering, crisis zo u wilt, niet genoeg gedaan kan worden en tenslotte omdat het de missing link biedt tussen het louter bezinnend-individuele en het louter actief-maatschappelijke aspect van het humanistische vormingswerk, dat zonder groepswerk als zuurdesem op zijn retour lijkt te zijn.

Albert Nieuwland

humanist

Verantwoordelijk voor de inhoud:
Hoofdbestuur H.V.

Eindredakteur:
Direkteur H.V.

Lay-out:
Lumax Utrecht

Druk:
Lumax Utrecht

Redaktie-adres:
Humanistisch Verbond
Oudegracht 152
Utrecht
Tel.: 030-318145

Buiten de muren

„. . . je hoort altijd voor de t.v. dat humanisten zoveel doen, in gevangenissen en zo. Maar voor eenzame mensen wordt blijkbaar niets gedaan . . ."
(Brief van een flatbewoonster)

Is de briefschrijfster iemand, die zelf kreatief kan worden, kontakten leggen, helpen haar omgeving te vermenselijken? Misschien is dit haar eerste stap: het zoeken naar begrip en perspektief.

Wie geeft antwoord?

Plaatselijke geestelijke verzorging is bij ons de werkvorm voor dit doel. Zij wordt nl. verricht door enkele honderden vrijwilligers in 't land; onder beroepsbegeleiding, die sedert '67 langzamerhand is ingekrompen. Want buiten de muren van gevangenis en kazerne, van zieken- of bejaardenhuis, wordt geestelijk werk niet gesubsidieerd. Dat is een stuk waarheid in de boven geciteerde brief. Toch zijn het nog steeds duizenden mensen die jaarlijks door onze vrijwilligers een menselijk kontakt vinden. In ziekte en ouderdom, bij sterven en rouw, in moeilijkheden van huwelijk of alleenstaan.

Deze dienst staat niet op zichzelf. Voor aspekten van maatschappelijk werk en geestelijke gezondheidszorg wordt nauw samengewerkt met deskundigen van Humanitas en van de Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden. En voor bereikbaarheid in bredere kring, zijn we ingeschakeld bij Telefonische hulpdiensten, het Landelijk Centrum voor Huwelijkskontakten en akties zoals „Wie niet?" — welke laatste helaas haar landelijke begeleiding verloren heeft, ook al door gebrek aan financiën. Ons korps staat bij deze instanties over het algemeen bijzonder goed aangeschreven. Het laatste halfjaar is ons dat nog eens ongevraagd bericht: in vergelijking met wat anderen doen op dit terrein. Inderdaad, in vergelijking; zelf zien we maar al te goed wat er nog méér nodig is: aan uitbreiding en bereikbaarheid, aan training en begeleiding, aan maatschappelijke betrokkenheid.

Zoeken wordt meewerken

Van meetaf is geestelijke verzorging in een wijder verband gepresenteerd. Maar in feite bleef zij, althans in de plaatselijke gemeenschappen, teveel steken in het bijstaan van enkelingen, als een enigszins afzonderlijk terrein. Pas de laatste jaren is hierin verandering gekomen, dankzij nieuwe tendenties op het terrein van de hulpverlening. Men ziet duidelijker het verband met de sociale strukturen en de noodzaak om democratisering te bevorderen. Iemand die hulp zoekt is zelf een signaal en een mogelijke medewerker tot vernieuwingen, juist vanuit zijn moeilijke situatie. En de hulpverlener staat op voet van gelijkheid, in beginsel even kwetsbaar. De rollen verwisselen telkens en je bent samen aan 't werk in één proces van verandering.

Met deze betrokkenheid naar buiten is een meer groepsbericht werken gepaard gegaan: avonden, weekends, weken waar men met elkaar in heel direkte ontmoeting treedt, jezelf en de ander niet ontziet, maar dan ook beter leert kennen en aanvaarden. Zulke groepen te begeleiden, daartoe is ons vrijwilligerskorps nog niet gevormd. Wel beginnen we te leren, hiervoor gespecialiseerde „trainers" aan te trekken. In dat geval, maar ook wanneer we zelf de leiding hebben: wat is het humanistische gehalte van zo'n groep?

a. De werkwijze staat voortdurend ter toetsing door de deelnemers zelf, vanuit hun menszijn als totaliteit.

b. De groep is geen doel op zichzelf, maar gericht op het ontsluiten van ieders mogelijkheden. Onderling, maar ook naar de samenleving toe.

Geef 't milieu een hart

„. . . ik heb voorgesteld op die garages daktuinen aan te leggen . . . er schijnen bezwaren te zijn, maar ik ga erop door . . ."
(Ook een flatbewoonster)

Dat was in de Bijlmer. Tussen de woonkomplexen liggen horizontale vlakken grijs beton, bestemd om auto's op te parkeren. Of? De auto's eronder en fleurige tuinen er bovenop. De vrouw die dit laatste opperde, is een van degenen die bij ons hulp zocht in haar eenzaamheid. Met haar toestemming vermeld ik dit. En intussen heeft ze ook deze kreatieve aanpak gevonden. Bij een ander kan het buurtwerk zijn, of vorming van woongemeenschappen, doorbreking van rolpatronen, politiek handelen en dóórdenken. Geestelijke visie, milieuzorg, hulp aan enkelingen, groepskontakten — het is van elkaar niet los te maken. Het plaatselijke HV-bestuur kan een centrale post zijn, hoe klein of hoe zwak het ook is. Als het zijn funktie maar helder ziet: Juist op het punt waar de eenzaamheid van een flatbewoonster en de uitmergeling van de derde wereld elkaar raken in één proces van onmenselijkheid. Zoek de plaatselijke toestanden op, en overal vind je mensen die eronder zitten, maar ook die tegelijk al bezig zijn: In wereldwinkels, werkgroepen voor leefbaarheid, centra voor advies en crisis-interventie. We staan aan 't front niet alleen. (Maar staan we wel aan 't front?)

Snoeien en vormgeven

Het veld heeft begeleiding nodig, visie en inspiratie. Wordt daarin om financiële redenen op landelijk niveau gesnoeid, des te meer zal het aankomen op de plaatselijke besturen. 't Werk van geestelijke verzorging en menselijke kontakten moet, met aktie én bezinning, worden tot één humaniserende gerichtheid. Niet buiten dat wat anderen reeds doen, maar daarop inspelend. De hier genoemde hoofdlijnen vragen om toetsing. En om uitwerking per onderdeel, zoals de verhouding tussen individueel en groepswerk, tussen geestelijk raadswerk en samenlevingsopbouw, tussen landelijke specialismen en plaatselijk HV-bestuur.

Ik hoop op deze punten terug te komen.

Paul Kruyswijk

INGEZONDEN BRIEVEN

Kerk en humanisme

Geachte Heer Rood,

Terecht wijst U in „Humanist" van 1-10-1972 de gedachte af dat de kerken humanistisch zijn geworden: deze gedachte is op zijn minst ongenuanceerd. Ik vrees echter, dat U daarbij in de tegenovergestelde ongenuanceerdheid vervalt. U stelt, dat zelfs in de vooruitstrevende groeperingen in de kerken de mens wordt gezien als een wezen, dat niet begiftigd is met eigen opvattingen van wat behoort en wat niet, omdat het onder supervisie van een goddelijk opperwezen leeft. Zelfs in deze kring wordt volgens U geen ernst gemaakt met de door humanisten erkende autonomie van de mens. Ik begrijp niet hoe U dat zeggen kunt. U weet net zo goed als ik, dat er onder de progressieve christenen mensen zijn, die de menselijke autonomie ten volle en zonder enige reserve zeggen te erkennen. Ik reken mijzelf met nadruk tot deze groep.

Waarom gelooft U ons niet? Het is waar dat wij in onze eigen kerken op de nodige weerstand stuiten. Maar juist daarom maakt U een beoordelingsfout als U ons niet hoort, onze gedachten gelijkschakelt met wat in de kerken vanouds gangbaar is, en ons etiketteert als lieden die de mens niet begiftigd achten met een eigen oordeelsvermogen over wat wel en niet behoort.

Wellicht acht U het geloven in God bij definitie in strijd met het erkennen van de menselijke autonomie. U hanteert dan echter een godsbeeld, dat wel bij vele, maar niet bij alle gelovigen wordt aangetroffen. Als niet gelovende zult U zich daar moeilijk in kunnen verplaatsen. Toch mag U ons niet het onrecht aandoen dat U ons een heel bepaald godsbeeld toeschrijft dat wij zelf niet hebben, om ons vervolgens te beschuldigen dat wij de menselijke autonomie niet erkennen. Het is niet waar wat U schrijft, dat de christenen vanuit hun goddelijke wereldbeeld de plaats van de mens willen herijken. Voor velen is dit inderdaad het geval, maar voor anderen, waartoe ik ook mijzelf reken, geldt het omgekeerde. De tijd waarin wij leven heeft ons zonder meer een menselijk wereldbeeld gegeven. Vanuit dit menselijk wereldbeeld willen wij de plaats van God herwaarderen. Ook als gelovige wijs ik ieder spreken over God af dat de mens heteronoom in plaats van autonoom maakt.

Natuurlijk wordt ons gevraagd of wij zo nog wel een plaats voor God kunnen vinden. Voor onszelf en voor allen die geloven is het van groot belang, dat wij die vraag met een nadrukkelijke bevestiging menen te moeten beantwoorden. Ik begrijp dat dit zo typisch een probleem voor gelovigen is, dat het U grotendeels vreemd zal blijven. Maar bij het dienen van de humaniteit hebt U er naar mijn mening belang bij, dat er naast U anderen zijn — waaronder gelovigen — die de erkenning van de menselijke autonomie maken tot grondbeginsel van hun denken en handelen.

Het zou jammer zijn, als het oude, bekrompen kerkelijke exclusivisme dat er buiten de kerk om geen heil mogelijk is, een humanistische pendant zou krijgen. De mening dat de radicale erkenning van de vrije menselijke verantwoordelijkheid alleen mogelijk is bij niet godsdienstige humanisten, is een niet minder bekrompen exclusivisme dan wat door de kerken is vertoond.

Hoewel ik bij de verbondsraad van het Humanistisch Verbond functioneer als waarnemer namens de R.K. kerk, zult U begrijpen dat ik het bovenstaande niet namens die kerk schrijf. Ik spreek als een individueel kerklid, dat zich bij bepaalde stromingen in de kerk meer, bij andere minder thuisvoelt. Ik spreek als een kerklid dat volstrekt bezwaar maakt tegen heteronome mensopvattingen, en dat onder dat opzicht niet onsympathiek tegenover Uw verbond staat.

drs. W. J. Veldhuis

Naschrift:

Ik ben blij met de reactie van de heer Veldhuis op mijn bijdrage. Voor zijn vrees dat er een humanistische pendant van het oude, bekrompen kerkelijke exclusivisme zou ontstaan en vooral dat die vrees in mijn artikel een voedingsbodem zou kunnen vinden, bestaat geen aanleiding. Integendeel, ik heb onderstreept dat wij niet menen dat onze andere opstelling meer of beter is dan die van confessionelen.

Interessanter echter is dat een deel van zijn reactie waarin hij de autonome mens aanvaardt en gelijktijdig een nieuw godsbeeld daarnaast wil plaatsen. Ik ga ervan uit dat Veldhuis met die godheid niet datgene bedoelt dat wij als mensen niet begrijpen. God is dan een ander woord voor het onbegrepene op deze wereld. En humanisten hebben waarachtig genoeg wat zij niet begrijpen. Als men dat god noemt, zullen wij daarmee geen moeilijkheden hebben nu dat onbegrepene — hoe het ook heet — ons autonome denken en handelen niet (mede) bepaalt. Evenmin denk ik dat Veldhuis het oog heeft op god als alleen maar een ander woord voor „liefde" of „het ethisch goede". Daarvoor geldt immers hetzelfde.

Ik vermoed dat het nieuwe godsbeeld van Veldhuis meer omvat. Maar hoe hij dat meerdere dan rijmt met het autonome van de mens, blijkt uit zijn reactie niet. Hij zou mij (en naar ik vertrouw vele andere humanisten) een grote dienst bewijzen als hij voor Humanist daarover een artikel zou willen schrijven.

M. G. Rood

Demente bejaarden

Veel mensen hebben al verteld wat er veranderen moet. Dat is aardig maar onvolledig. Dan moeten deze mensen m.i. ook zelf de verandering ter hand nemen. En hier zit de moeilijkheid.

Ik kan wel signaleren, maar bezit gewoon de macht niet om veranderingen teweeg te brengen. Die macht heeft het H.V. als organisatie wel. Mijn reden voor lidmaatschap. Ik wil en kan nu mijn stem laten horen als het H.V. nalaat humanistiese veranderingen te bewerkstelligen.

Ik doel hier op de zorg voor demente bejaarden. Een aanzienlijke groep van de Nederlandse bevolking waar geen donder voor gedaan wordt. Zelf werkzaam in de verzorging van deze mensen weet ik wat zij tekort komen.

— Er is geen plaats voor deze mensen,
— Er is geen tijd voor deze mensen,
— Er is geen begrip voor deze mensen.

Het tekort aan huizen voor demente bejaarden is schrikbarend. Er is prakties geen bejaardentehuis waar men eraan denkt een afdeling voor demente bejaarden in te richten. (Ook niet in de tehuizen van het H.V.) De enkele speciale verzorgingstehuizen voor demente bejaarden die er zijn hebben een sterk isolerende werking.

Het personeelsbestand in de verzorgingstehuizen is bedroevend. Specialisten als geriaters, therapeuten, well-fare werksters etc. zijn vaak niet aanwezig. (Het mag trouwens ook niet teveel kosten: Iemand die een dag in het ziekenhuis ligt kost soms exclusief mediese behandeling *f* 200,—, de dagprijs voor demente bejaarden is vaak beneden de veertig gulden.)

Priesters en dominees zijn deze mensen helemaal vergeten. In het tehuis waar ik werk komt wekelijks een kapelaan die in drie minuten een mis leest en dan weer verdwijnt. Echte aandacht voor de mensen is er niet bij. Van protestantse zijde laat men het helemaal afweten. De doopsgezinde kerk komt 1 maal per jaar om een geldelijke bijdrage. Waar zijn de geestelijke verzorgers van het H.V.?

Dit alles illustreert duidelijk het onbegrip voor demente bejaarden. Sommige mensen weten niet eens wat dementie eigenlijk is. Lichamelijke achteruitgang van b.v. onze bejaarde ouders bespreken we uitvoerig. Dementie zwijgen we dood.

Th. A. Kortkaas

Vondeling op het scherm

Hoewel ik geen actief lid ben geweest van het H.V. heb ik toch vele jaren dit verbond gesteund, omdat het zich presenteerde als enige niet-politieke organisatie van buitenkerkelijken hier te lande, die door haar bestaan de kerkelijke aanmatigingen uit het openbare leven vermag terug te dringen.

Nu dit H.V. — een week voor de verkiezingen — T.V.-zendtijd gebruikt voor een interview met een man, die alleen en uitsluitend alom bekend is om zijn uitgesproken politieke overtuiging, moeten velen met mij dit ervaren als een schandalig misbruik van vertrouwen jegens diegenen, die aan dit H.V. op grond van zijn pretenties als niet-politieke organisatie jarenlang zijn bestaanszekerheid hebben verschaft. En nog afgezien, dat juist het H.V. zich had moeten houden aan de normen van elementair fantsoen, moet het toch duidelijk zijn, dat het H.V. zijn eigen graf graaft als het zich zo duidelijk openbaart als een politiek getinte organisatie.

Zelfs zonder deze „blunders" kan men zich afvragen hoe lang dit verbond nog zal kunnen blijven bestaan naast de snel slinkende confessionele invloed in ons land.

Het zal u duidelijk zijn dat ik met onmiddellijke ingang, op grond van kwade trouw, mijn lidmaatschap van het H.V. als geëindigd beschouw.

Jr. Th. Bruijn, Amstelveen

Naschrift Hoofdbestuur

De radio-televisiecommissie heeft een serie programma's ontworpen, die alvast naar buiten brengen, waarom het hoofdbestuur van het H.V. het ecologievraagstuk — of zo u wilt het milieuvraagstuk — in de nabije toekomst sterk naar voren wil schuiven. De heer Vondeling heeft zich in de weken vóór de verkiezingen bij herhaling op nogal spectaculaire manier over milieuzaken uitgesproken. Aanhakend bij dat actuele gegeven, heeft onze produktieploeg hem verzocht, te antwoorden op onze vragen. Hij heeft dat correct gedaan, zonder ook maar in het minst toe te spelen op de actiepunten van zijn partij. Natuurlijk, de heer Vondeling is vóór alles bekend als politicus en dan hoort het verbond zo kies, zo tactvol, zo verstandig te zijn, hem niet vier dagen voor de verkiezingsdatum op het scherm te laten zien, nietwaar? Anders wek je wantrouwen aangaande mogelijke bijbedoelingen. 't Zal wel zo zijn, maar weet u, dat we dat wantrouwen in onze kring toch als een teleurstelling ervaren?

Wat we ook doen, dat enige uitloper naar de politiek heeft, altijd krijgen we het verwijt te horen, dat we koketteren met links of rechts. Ditmaal waren we dan weer eens links.

(Meneer Bruijn, als we elkaar nu eens gewoon vertrouwen?)

Adoptiegroep

Het artikel „enkele beleidsoverpeinzingen van de algemeen secretaris" in de Humanist van 22 december is voor mij een goede aanleiding hierop te reageren. De heer Wichers haalt hierin aan het uitreiken van de Dr. J. P. van Praag-prijs aan Amnesty International.

Onze afdeling heeft in oktober 1971 een zondagochtendbijeenkomst gehouden over Amnesty International, waar de heer van Geuns het woord voerde. In vervolg hierop is in november in overleg met Amnesty in de Rotterdamse dagen weekbladen en in enkele landelijke een oproep geplaatst, waarin een bijeenkomst werd aangekondigd in het Humanistisch Centrum om tot het vormen van een adoptiegroep te komen. Dit heeft succes gehad en in november 1971 is deze groep haar bestaan begonnen.

Helemaal afzonderlijk van onze activiteiten heeft de H.J.G. in Rotterdam eveneens een adoptiegroep opgericht.

Het is wellicht het vermelden waard, dat er tussen deze twee adoptiegroepen contacten zijn. Niet alleen in het gezamenlijk bijeenkomen, maar ook zoals in december j.l. (1972) is gebeurd, in het verkopen van kerstkaarten van Amnesty op het drukke punt winkelcentrum Zuidplein.

Inning kontributie 1973

Een dezer dagen heeft u de acceptgirokaart contributie 1973 ontvangen.

In verband met de mechanisatie zullen ook degenen, die inmiddels hun contributie-1973 reeds voldeden, deze kaart ontvangen. U gelieve hem dan als niet verzonden te beschouwen.

Wilt u zo vriendelijk zijn uitsluitend via de acceptgirokaart te betalen? Indien mogelijk, gaarne spoedig, want onze liquiditeitspositie is niet best.

Bij voorbaat hartelijk dank!

AFDELINGSNIEUWS

Trainingskursus groepswerk in de Randstad Holland

Hoe vaak gebeurt het niet, dat gespreks- en actiegroepen om de een of andere onopgehelderde reden verzanden. Het leren begrijpen hoe het komt dat dit gebeurt: het „oog leren krijgen" voor het zg. groepsproces is een van de twee hoofddoelstellingen van de trainingscursus. De andere is het leren beïnvloeden van het groepsproces in een richting, die voor de deelnemers bevredigend is. Dit kan gebeuren door middel van het opheffen van blokkeringen en het oplossen van conflicten maar vooral ook door het stimuleren van het communicatieaspect, d.w.z. door het mogelijk te maken, dat de deelnemers vrijer hun emoties uiten en dat de anderen hierop directer reageren dan in het dagelijkse leven meestal het geval is.

Er bestaat op het ogenblik grote behoefte aan het communicatieaspect van groepen, in het bijzonder aan communicatiegroepen, waarin niet over een bepaald onderwerp gesproken wordt, maar waarin mensen hun ervaringen, gevoelens en problemen uitwisselen. Het communicatieproces staat hierbij centraal en de vraag: wie ben ik? wordt zo vertaald in: wat zijn mijn gevoelens en problemen en hoe komen ze (en ik dus) over bij anderen?

Een precies programma voor de trainingscursus valt niet te geven, omdat steeds meer aangesloten wordt bij concrete gebeurtenissen in de groep. In ieder geval komen de volgende thema's aan de orde: kennismaking, motivatie, hier-en-nu, feedback, direkte informatie door anderen over het eigengedrag, communicatie, conflict, blokkering, vertrouwen, macht.

We zullen onszelf trainen in allerlei vaardigheden op communicatief gebied, die bij het leiden van groepen te pas kunnen komen, zoals kenningsmakingsmethoden, waarbij anderen voor ons zeggen wat we zelf nog niet willen of durven zeggen, motivatieonderzoek, doelstellings-

bepaling, rollenspel, alterego-methode, non-verbale oefeningen, associatiespelen, enz.

De cursus is speciaal opgezet voor mensen die willen gaan werken met groepen bejaarden, studenten, militairen, enz., of die daarmee al bezig zijn.

Op donderdag 25 januari begint in het Humanistisch Centrum, Provenierssingel 48, *Rotterdam* een cursus „relatietraining". Deze duurt 10 avonden en wordt gehouden o.l.v. de heer Nieuwland op donderdagavond. Kosten bedragen *f* 75 per persoon.

Opgaven en inlichtingen bij mevr. J. J. Flörke-de Wachter, Zenostraat 25, Rotterdam-3024; telefoon 32 34 18.

Een dergelijke cursus, die eveneens geleid zal worden door Albert Nieuwland van het Centrum voor Humanistische Vorming, wil ook de afdeling *Den Haag* graag organiseren en geven in het Humanistisch Centrum, Laan Copes van Cattenburch 72, Den Haag.

De cursus zal afwisselend op (lange) avonden en op zaterdagen worden gehouden, in overleg met de deelnemers. Wij hopen te beginnen in de tweede helft van februari a.s.

De deelnemingskosten zijn afhankelijk van het aantal deelnemers, maar zullen uiteraard zo laag mogelijk worden gehouden. Om een en ander te kunnen voorbereiden is het noodzakelijk dat uw aanmelding (of voorlopige aanmelding) vóór 20 januari wordt ontvangen door C. Coosen, Heilostraat 489, Den Haag, tel. 070-25 33 78.

Afdeling Breda experimenteert met een nieuwe werkvorm

Het bestuur van de afdeling Breda heeft zich uitvoerig beraden over de wijze van werken in de afdeling en kwam daarbij tot de konklusie, dat de leden te weinig betrokken waren bij de vele aktiviteiten, die in Breda op het werkprogramma van het Humanistisch Verbond staan. Daarom heeft het bestuur aan een drukbezochte ledenvergadering — er waren dertig leden en belangstellenden — op 11 december voorgesteld de oude bestuursvorm op te heffen en te vervangen door een centrale kerngroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de nieuw op te richten zelfstandige werkgroepen of aktiecentra. Op deze manier worden de aktiviteiten gespreid over een aantal werkgroepen, zoals een werkgroep voor financieel-administratieve zaken en publiciteit, een werkgroep gespreksgroepen en persoonlijk kontakt, voor het werk in de gevangenis, voor bejaardenzorg, voor humanistisch vormingsonderwijs, enz. Tenslotte zal voor het nemen van belangrijke besluiten telkens de gehele ledenvergadering bijeen worden geroepen.

De aanwezige leden gingen op de vergadering van 11 december gaarne akkoord met de plannen van het bestuur en het goede resultaat bleek al onmiddellijk uit het feit, dat meer mensen dan voorheen bereid waren mee te doen aan het humanistische werk in Breda.

Wij hopen dat het lukt om dat zo vol te houden en in Breda nog meer aktiviteit te ontplooien, dan de kleine, maar aktieve afdeling ter plaatse de laatste jaren al wist op te brengen.

Afdeling Eindhoven in samenwerkingsverband

In Eindhoven hebben een aantal organisaties en werkgroepen een samenwerkingsverband gevormd in een eigen gebouw, het „Balkon" genaamd, waartoe een speciale stichting is opgericht, n.l. de I.A.A.C.: De stichting Informatie, Advies en Aktie Centra. Het doel van deze stichting is iedere groep en ieder mens, zonder aanzien des persoons, behulpzaam te zijn bij zijn/haar ontplooiing in de maatschappij, daarbij uit te gaan van de geaardheid en de wensen van de hulpvragende en de hulpverlening hieraan aan te passen. In deze organisatie werken samen de NVSH, Man-Vrouw-Maatschappij, Dolle Mina, C.O.C., Werkgroep Zuidelijk Afrika, Wereldwinkel, Sjaloom, Bond van Dienstplichtigen, enz. Het bestuur van de afdeling van het Humanistisch Verbond in Eindhoven e.o. heeft thans besloten, op basis van een proef, aan dit samenwerkingsverband mee te doen. Wij zien met veel belangstelling uit naar de ervaringen, die het H.V. in Eindhoven hiermee gaat opdoen en wij hopen, dat alle deelnemende groepen in deze samenwerking een goede stimulans zullen vinden.

Jan de Leede

Een initiatief van de afdeling Bussum

Onlangs hield onze sekretaris, de heer Thomasze, een voordracht over de wijze waarop blinde kinderen hun onderwijs ontvangen en wat voor resultaten er op dit gebied bereikt kunnen worden. Hierbij moet echter niet vergeten worden dat hun mogelijkheden toch beperkt blijven en dat ze op velerlei gebieden hulp moeten ontvangen. Een van deze terreinen is het in braille overbrengen van leerboeken. Dit is een tijdrovend werk maar gelukkig heeft het verslag dat ons lid, de heer Sluimers, in enkele bladen deed opnemen, het aantal personen, dat een klein deel van hun vrije tijd hiervoor beschikbaar willen stellen, al weer wat uitgebreid. Mochten er echter onder onze leden ook enkelen zijn die hieraan willen medewerken, dan zal de sekretaris dit gaarne van hen vernemen, hetzij schriftelijk of 's avonds na half negen telefonisch. Het is een bij uitstek humanistische bezigheid, waartegen geen enkele beginselverklaring bezwaar tegen zal maken. Indien u dus nog tijd over hebt . . .

Resultaat Ledenwerfaktie 1972
Twaalfhonderdeenenvijftig nieuwe leden

Daar door velen nog ná de december-feestdagen — dus begin 1973 — op de aktie werd gereageerd, hebben wij deze per 10 januari afgesloten. In precies vier maanden — de aktie startte op 10 september — heeft de ledenwerfaktie

1251

nieuwe leden opgeleverd.
Allen die op enigerlei wijze aan het welslagen van de aktie hebben bijgedragen, héél hartelijk bedankt!
Een overzicht van de verdeling over de afdelingen, zal in het volgende nummer worden gepubliceerd.

Direkteur,

(advertentie)

Humanistisch Instituut voor Ontwikkelings-Samenwerking
roept sollicitanten op voor de funktie van

Direkteur

Vereisten:
— Initiatief en organisatievermogen;
— Behoorlijke beheersing van het Engels (en eventueel andere talen);
— Gevoel voor menselijke betrekkingen en publiciteit;
— Humanistische gezindheid.

Tot aanbeveling strekt:
— Wetenschappelijke vorming;
— Ervaring inzake ontwikkelingswerk.

Salaris:
Overeenkomstig bekwaamheden.
Kandidaten dienen bereid te zijn zich te onderwerpen aan een psycho-technisch onderzoek.
Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de huidige directeur, de heer R. Sorgedrager (tel.: 070 - 24.75.52).

Brieven aan:
Bestuur Stichting HIVOS,
Nassau Odijckstraat 8,
's-Gravenhage